

BEGRAAFPLAATSEN IN EUROPA

THEMA 12: HET GRAF VAN DE ONBEKENDE SOLDAAT

Aanvankelijk was het graf van de Onbekende Soldaat bedoeld om de herinnering levend te houden aan de soldaten, van wie de stoffelijke resten nooit waren teruggevonden op de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog. Later werd het ook de plaats om de gesneuvelde militairen uit de diverse oorlogen blijvend te eren.

Hoewel zowel Groot-Brittannië als Frankrijk zich erop beroepen als eerste het fenomeen Onbekende Soldaat te hebben ingesteld, is het aannemelijk dat het idee afkomstig is uit Engeland.

Feit is dat op 11 november 1920, de tweede verjaardag van de wapenstilstand, zowel in Londen als in Parijs het graf van de Onbekende Soldaat werd ingewijd.

LONDON: TOMB OF THE UNKNOWN WARRIOR

Het idee voor een graf van de Onbekende Soldaat werd het eerst geopperd door David Railton, die als aalmoezenier aan het westelijke front in de Eerste Wereldoorlog in 1916 een graf zag, dat was voorzien van een ruw kruis en de tekst *An Unknown British Soldier*. In 1920 schreef hij naar de Deken van de Westminster om daar een ongeïdentificeerde Britse soldaat als vertegenwoordiger van de duizenden gesneuvelden te begraven 'tussen de koningen'. Zijn idee werd werkelijkheid.

Uit vier kisten van ongeïdentificeerde Britse soldaten, afkomstig van vier verschillende grote slagvelden koos generaal L.J. Wyatt, commandant van de Britse troepen in Frankrijk, willekeurig een kist, die werd overgebracht naar Dover en vandaar per trein naar Victoria Station in Londen. In het bijzijn van koning Georg V werd op 11 november 1920 de kist met het lichaam van een onbekende Britse soldaat in het schip van de Westminster Abbey begraven in zand, afkomstig van de belangrijkste Franse slagvelden. De inscriptie, geschreven door Deken Ryle, in de zwarte steen van Belgisch marmer werd ingelegd met zilver van omgesmolten oorlogsammunitie. *They buried him among the kings, because he had done good toward God and toward his house*, zegt een deel van de tekst op de steen, die is omgeven met poppies.

PARIJS: TOMBE DU SOLDAT INCONNU

Op precies dezelfde dag 11 november 1920 als in Londen werd in Parijs de Onbekende Soldaat bijgezet onder de Arc de Triomphe.

Op 8 november 1920 werd in elk van de acht militaire regio's, waar tijdens der Eerste Wereldoorlog hevig gevochten was, op een willekeurige en strikt geheimgehouden plaats een lichaam van een onbekende Franse soldaat opgegraven. De stoffelijke resten werden op 9 november gekist en overgebracht naar de Citadel van Verdun, waar soldaat Thin de volgende dag de Onbekende Soldaat uitkoos. Auguste Thin, één van de weinige overlevenden van het 123e regiment infanteristen legde een boeket rood-witte bloemen op de zesde kist van links; het getal 6 was het resultaat van de optelling van de cijfers van zijn regiment 123. Na het spelen van de Marseillaise werd de kist op de affuit van een kanon geplaatst en naar het station in Verdun gebracht, vanwaar hij werd overgebracht naar Parijs. De stoffelijke resten van de soldaten die niet waren uitgekozen werden in het centrum van de militaire begraafplaats van Faubourg Pavé in Verdun begraven als *les sept inconnus* (de 7 onbekenden).

Op 11 november 1920 werd het lichaam van 'de Onbekende Soldaat' onder de boog van de Arc de Triomphe bijgezet na te zijn gezegend door de aartsbisschop van Parijs. Op het graf staat een eenvoudige inscriptie: *Ici repose un soldat français mort pour la patrie 1914-1918*.

Verdun - les sept inconnus

Parijs - Arc de Triomphe

ANDERE LANDEN

In navolging van Groot-Brittannië en Frankrijk stelden ook andere landen het gebruik in van het graf van de Onbekende Soldaat. In Amerika vond de ceremonie plaats op 11 november 1921 op Arlington National Cemetery in Washington. In België werd op 11 november 1922 de uit vijf kisten gekozen Onbekende Soldaat in Brussel bijgezet in de grafkelder voor de Congresskolom.

In 1923 volgde Roemenië en in 1924 Italië. In Polen werd op 2 november 1925 een Onbekende Soldaat, die sneuvelde bij gevechten tegen de Russen bij de stad Lvov in 1918-19 bijgezet op het Pilsudkiegoplein in Warschau. Veel andere steden volgden, een aantal na de Tweede Wereldoorlog.

In Tsjechië werd de Onbekende Soldaat na 1948 bijgezet in het nationaal monument in Praag op de heuvel Zizkov onder het enorme standbeeld van vrijheidsheld Jan Zizka. In Hongarije ligt het graf van de Onbekende Soldaat op het Heldenplein in Boedapest.

Het graf van de Onbekende Soldaat in Rusland is een oorlogsmonument, gewijd aan de Sovjetsoldaten die sneuvelden in de Tweede Wereldoorlog. Het graf tegen de Kremlinmuur in het Alexanderpark werd op 8 mei 1967 ingewijd. In een vijfpuntige ster brandt de eeuwige vlam en staat de tekst: *je naam is onbekend, maar je heldendaad is onsterfelijk.*

Polen - Warschau

Tsjechië - Praag

Hongarije - Boedapest

Rusland - Moskou

NEDERLAND: ONBEKENDE BRABANTSE SOLDAAT

Waalre-Willibrorduskerkje

tekst: *Het Brabantse volk eert zijn gesneuvelde zonen die voor het vaderland vielen en van wie een hier rust tot de dag van de opstanding* en het randschrift: *Mijn schilt ende betrouwen sijt Ghy o God mijn Heer op U soo wil ick bouwen verlaet mij nimmer meer.*

In Nederland is geen nationaal graf van de Onbekende Soldaat. Omdat Nederland niet deelnam aan de Eerste Wereldoorlog? Omdat iedere gesneuvelde soldaat geïdentificeerd kon worden? Nederland heeft slechts het gedicht van Martinus Nijhoff: *Bij het graf van de Nederlandse onbekende soldaat gevallen in de meidagen 1940.*

Er is wel een regionale Onbekende Soldaat en wel in Noord Brabant. In het oude Willibrorduskerkje in Waalre bevindt zich het graf van de 'Onbekende Brabantse Soldaat'. Zijn naam is Dick van Toor, geboren in Eindhoven op 31 januari 1918 en gesneuveld op 10 mei 1940 in Rotterdam.

Nadat het kerkje was gerestaureerd werd het bestemd tot Monument voor Brabants Gesneuvelden. Op 28 oktober 1945 werd de eerste Brabantse dodenherdenking in Waalre een feit. Om in de kerk een eregraf te realiseren werd na enkele mislukte pogingen in goed overleg tussen burgemeester Mol en de familie van Toor besloten hun zoon Dick te begraven in het kerkje. Zijn stoffelijk overschot, dat lag begraven op begraafplaats Crooswijk in Rotterdam, kreeg op 1 maart 1946 een definitieve rustplaats in het monumentkerkje. Op het graf staat niet zijn naam en aanvankelijk werd ook verzwegen wie er lag.

Op het graf staan de wapens van Nederland en Brabant en staat de

SYMBOOL

Warschau: militaire wacht

In de loop der jaren zijn er verschillende gebruiken ontstaan rond en bij het graf van de Onbekende Soldaat. Dat kan van land tot land verschillen. In 1923 werd in Parijs de Eeuwige Vlam bij het graf geïnstalleerd, een gebruik dat elders werd geïmiteerd. Of er werd een militaire wacht bij het graf ingesteld, die met veel ceremonieel om de zoveel tijd wordt afgelost, jaarlijkse herdenkingen en kransleggingen vinden plaats bij wat een nationaal monument is geworden.

De Onbekende Soldaat werd een symbool. Koning Albert I van België verwoordde het als volgt bij de plechtige inwijding: *Het is van geen belang te weten of hij burger, werkmans of landbouwer (...) is; wij brengen hem hulde omdat hij in onze ogen de blijvende eigenschappen van ons ras vertegenwoordigt, omdat hij een onaantastbaar symbool is van de verdediging van onze vrijheid en eenheid en onafhankelijkheid, en een waarborg voor het onsterfelijk bestaan van ons Vaderland.*

Parijs: Eeuwige vlam